

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4:50 fil.

© ©

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

© ©

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

† PONTIFICELE PIU X.

1835—1914.

Printre știrile incendiare ale războiului universal, se strecurase, mai zilele trecute câteva rânduri, în care se spunea, că starea sanitară a Sfântului Părinte din Vatican începe iarăși a inspira serioase îngrijorări.

Dar în zângănitul armelor, ce se ciocnesc pretutindeni, în bubuitul lugubru al tunurilor și șrapnelor — știrea aceasta dispărea ca un porumb alb, ce zboară printre valurile întunecoase ale fumului, ce se ridică îngrozitor, de pretutindeni.

Boala Sfântului Părinte, după câteva zile abia, s'a agravat de-odată, și Joi noaptea, capul văzut al bisericii lui Hristos și-a închis ochii, cu zimbet pașnic pe buze, spunând, în clipele din urmă: „Plinească-se voia Domnului. Cred, că s'a sfârșit!”

BCU Cluj / Central University Library Cluj

În jalea cu care milioanele de catolici, de pe întreg rotogolul pământului, vor împrejmuî catafalcul celui dispărut se va amesteca totuși și o fărâmə mângâitoare.

Ne aducem aminte de cele din urmă dispoziții ale Sfântului Părinte, în cari provoacă pe credincioși să se roage, pentru împăciuirea generală a neamurilor răzvrătite de moarte.

Cât de dureros se va fi strâns inima acestui bătrân și bun prelat, văzând cum lumea creștină se încaieră, în preajma lui; cum incendiul se lățește tot mai înfricoșat, amenințând să distrugă tot ce civilizație umană a creat, după opintiri de veacuri. El a strigat, în clipa aceea, ridicându-și brațele tremurânde: „Opriți-vă!” Dar glasul lui blând s'a pierdut în vuetul tot mai clocotitor al oștirilor, ce se ciocnesc pe întreg cuprinsul Europei. Cuvântul lui, cu argumentări din sfânta Evanghelie, nu mai putea răsbate acum — și nu mai putea fi urmat. A spus apoi, concentrându-și toată încrederea în Cel de sus: „Rugați-vă, fiii mei, pentru pacea a toată lumea și pentru delăturarea războiului celui dintre noi”.....

Era gestul unui om de inimă, obișnuit să creadă în marea lui misiune pământească; erau cuvintele din urmă, cuvintele sfinte, pe cari Urmașul lui Hristos, le strigă omenirii în ceasul al doisprezecelea: „Fiilor, iubiți-vă unul pe altul, cum și Hristos v'a iubit pe voi!”

Provedința a vrut, ca sufletul nobil al acestui venerabil arhipăstor, să se înalțe în alte sfere, înainte de a azista la cataclismul general, ce întunecă tot mai mult zarea senină a vremii și de altă dată.

* * *

Biserica catolică deplânge în decedatul pe unul dintre cei mai distinși și înțelepți pontifici ai ei; iar biserica românească unită cu Roma, se alătură și ea la această jale obștească.

Fie-i memoria binecuvântată!

Date biografice.

Pintificele Piu al X-lea,—după numele de familie Guiseppe Sarto—, s'a născut din familie simplă de cetățan la 2 Iunie 1835. și după ce și-a terminat studiile s'a dedicat carierei preoțești. În seminar tinărul levit s'a distins prin agerimea minții și prin amabilitatea inimei sale. A fost hirononit la anul 1858. La anul 1884 a fost sfințit de episcop în Mantua și la 1893 deveni patriarhul Venetiei. Ca patriarh al Venetiei a fost ridicat la demnitatea de cardinal, devenind astfel membru al corporațiunii ce alege pe vicarul lui Hristos. Prin moartea lui Leo al XIII-lea devenind vacant scaunul sf. Petru, conclave a ales de papă pe patriarhul Venetiei Guiseppe Sarto, care și-a luat numele de Piu al X-lea.

Temp de 11 ani a guvernat biserica cu blândeță, prudență și înțelepciune, conform tradiției primite dela înaintași. A fost condus de gândul sfânt, că societatea de azi, cu toate instituțiile ei, trebuie restaurată în Hristos! Spre scopul acesta și-a îndreptat toată atențiunea spre sf. Euharistie, recomandând cuminecarea cât mai deasă, ba chiar zilnică a credincioșilor și copiilor. În decursul domniei Lui de 11 ani, congregațiile și alte societăți de pieta e au luat un avânt puternic.

A iubit nespus Venetia și totdeauna cu drag își aducea aminte de zilele petrecute acolo, se înțelege, că n'a mai putut-o vedea, neputând părăsi Vaticanul, ale cărui ziduri îi vor păstra de acum osămintele pentru totdeauna.

Închinare.

Excelența Sa Mitropolitul Victor, cu prilejul prânzului festiv dat la aniversarea a 84-a dela nașterea **Maiestății Sale împăratului-rege, a rostit următorul simțit toast:**

„Sărbătorim ziua aniversară a 84-a dela nașterea **Maiestății Sale Sacratissime Francisc Iosif I, din îndurarea lui Dumnezeu Împărat al Austriei, Rege al Boemiei, Rege apostolic al Ungariei.**

Înălțatune-am mîntea cucernică înaintea altariului **Celui Preainalt și Atotputernic, și i-am mulțămît pentru darul ce ni-s'a dat Nouă popoarelor Monarhiei, celor**

fericiți, că întru viața îndelungată a Maiestății Sale, ne-am făcut părtași de bunătățile oblăduirii celei unice în stătornicie, părintești în providență, și comprobate întru dreptate.

Cerut-am dela Dumnezeu Savaot, domnul oștirilor, ceea ce se cuvine să ceară supusul credincios, de câteori Domnitorul și-a chemat oștirile în tabără, cerut-am Dreptului Judecător să scoată la izbândă armele înșirate sub steagurile Monarhiei, și să primească ca o jertfă bineplăcută inima fiilor noștri, cari chemați dintre cei mai aleși au plecat la oaste, gata să întimpine moartea apărându-și patria, hotărîți ași da viața pentru siguritatea tronului și pentru gloria Dinastiei preainalte.

Așa este! inima cea plină de mândră însuflețire a ostașilor o aduce astăzi patria în serviciul tronului regesc, închinându-o fără preget înaintea voinței Domnului care ne-a încredințat că „mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca cineva sufletul său să-și pună pentru prietini săi“. S. Ioan 15, 13.

Acelaș Domn Savaot cu mână tare și braț înalt să scutească ca sortile Monarhiei, din victoria armatei o victorie plină de glorie, și aducătoare de pace adevărată, în bunătățile cărei păci Maiestatea Sa Împăratul, Regele Nostru Apostolic Francisc Iosif I să ne poată stăpâni încă deaci încolo întru lungime de zile!

Apel.

Ministrul de războiu, ministrul ungar de honvezi și ministrul austriac de honvezi, ca autoritatea centrală, pentru ajutorarea armatei întregi în mod voluntar au organizat, cu înțelegere reciprocă, în Budapesta și în Viena câte un oficiu pentru ajutorarea armatei.

Pentru conducerea acestor oficii, este ordonat câte un general în rang mai înalt.

Cercul lor de activitate să extinde în toate direcțiunile ajutorării făcute în mod voluntar. Se face excepțiune la îngrijirea bolnavilor și a răniților, care își are organizarea specială (Societatea „Crucea Roșie“) precum și sprijinirea familiilor ostașilor chemați la arme, care se face pe baza legii.

Rămâne neatinsă: activitatea reuniunilor, comitatelor, locurile de colectat etc. deja înființate pentru ajutorarea armatei, ba și chiar oficiile destinate a sprigini armata, cari vor face din partea lor tot posibilul, ca ajutorarea făcută în mod voluntar, să se valorizeze după putință în mai multe forme și moduri. În privința aceasta vor servi bucuros cu sfat și cu îndrumare tuturor compatrioților noștri din monarhie, precum și aceluia cari trăiesc în coloniile noastre din străinătate, cari doresc a jertfi pe altarul Patriei în favorul acestui scop măiestos.

Oficiile pentru ajutorarea armatei, conform caracterului lor oficios, voesc a da, fără nici un interes, o direcțiune corespunzătoare tuturor mișcărilor mari de ajutorare, cari deja s'au înființat în Monarchie și doresc a rămânea focalul tuturor nizuințelor patriotice de felul acesta. Indesebi să vor îngrijii, ca ajutorarea să corespundă întru toate și pretențiunilor vieții practice.

Aceste oficii sunt totodată și centrele locurilor de informare pentru ajutorarea făcută în mod voluntar.

Pe baza aceasta sunt rugate toate acele persoane, societăți, comitete etc. cari doresc, în înțelesul celor zise, a conlucra în interesul ajutorării armatei, să se adreseze către oficiul pentru ajutorarea armatei la ministerul de războiu ces. și reg. (Kriegsfürsorgeamt des k. u. k. Kriegsministeriums Wien IX/3 Schwarzschanerstrasse 15) respective către oficiul pentru ajutorarea armatei la ministerul de honvezi reg. ung. (Budapest IV. Váci utca 38 sz.)

Fiecare dintre aceste oficii primesc donațiuni de bani pentru ajutorarea ori-cărei scop și aceste le va trimite fără amânare la locul destinat. Se colectează ori-ce fel de donațiuni pe seama văduvelor și orfanilor aceluia cari au căzut în războiu, sau morți în urma ostenelelor militare, asemenea colectează donațiunile făcute în favorul ostașilor de pe câmpul de luptă și în genere se nizuiesc, ca se spriginească și să organizeze toate acțiunile de ajutorare.

Publicul să face atent, că nu este util a trimite articole, cari se strică ușor. Înainte de a să trimite astfel de articole este conștient a face întrebare la respectivul oficiu pentru ajutorarea armatei. Modul cel mai potrivit pentru ajutorare este: trimeterea de bani în număr.

Epistoale, întrebări făcute în donațiuni în bani pentru acele două oficii, precum și alte donațiuni destinate oficiului din Budapesta, sunt a să trimite pe adresele susamintite. Adresa pentru obiecte destinate oficiului din Viena este următoarea: Oficiul ministerului de războiu ces. și reg. pentru ajutorarea armatei. (Au das k. u. k. Kriegsministerium Kriegsfürsorgeamt). Wien I. Stabenring.

Ambele oficii corespundă în toate limbile din Monarchie.

Epistola pastorală

a Preasfinției Sale Episcopului

Vasile Hosszu

cu care rânduește a se săvârși în
fiecare an în postul sfintei Marii
slujba „Cinstifului Paraclis“.

(Continuare la Nr. 84).

Apoi îndemn, de cumva ar fi de lipsă, să alergăm la preafericita nepătata Fecioară, cinstindu-o, și rugându-o, să ne fie și cugetul că toată lumea creștină așa face, așa lucrează, așa adevărat o cinstește, așa o roagă, că Ea este doară: „mântuirea neamului creștinesc“. Nu numai cerului este Ea desfătare, ci și pământului veselie, mărirea și mângâiere. În orașe și în sate, pe dealuri și în văi nu este nicăieri biserică ori casă creștinească în care să nu se afle un altar ori o icoană a Mariei nepătate. Și înaintea acelor priviri îndurătoare, (voi știți cum se întâmplă, mai ales la lăcașurile Maicii Domnului dela Nicola, Prislop lângă Hațeg, Moiseiu, Bicsad cari fac parcă să se pogoare pe pământ și să lucreze raze din raiu, se adună din toate părțile credincioșii fii, ca acolo să-și deprindă un suspin, să verse o lacrimă, să înalțe o rugăciune. Dela plugarul ce asudă pe brazdă, pe câmp și la holdă până la ostașul, ce lasă în urmă-i moarte, dela băiețelul ce se odihnește pe sânul mamei sale până la muribundul ce cearcă lumina ce, fugind dinaintea lui, pentru totdeauna îl părăsește, toți, toți au față de Maria o privire de iubire, o palpitate de fiu: până și haiducul și hoțul din păduri, până și stricatul din necredincioasa societate de azi se simțesc desarmați înaintea acelu chip ceresc. Așa este Maica Domnului și Maica Noastră, podoaba făpturilor, stăpânitoarea inimilor, așa e Maria!

Și multe V'am mai putea grăi de îndemnare, dacă n'am ști, că nu are trebuință de îndemn să iubească și cinstească fiul pe mamă-sa, supusul pe stăpâna, lipsitul pe binefăcătoarea, creștinul pe Maica Domnului, și dacă n'am ști cât de adânc este înrădăcinată în inima poporului nostru românesc evlavia către Preasfânta Fecioară, așa, că nu se poate pricepe cum de se află Români, cari se lasă prinși în mreaja rătăciților așa numiți pocăiți și se lapadă de cinstea și, vezi bine, și de scutul Mariei!

În cea mai mare parte a Bisericii creștine, adevărat în Biserică apuseană două luni sunt cinstite în chip deosebit Preasfinții Fecioare, luna Maiu și Octomvrie. Iar în Biserică noastră, pe lângă mai multe sărbători așezate în cinstea Ei, este rânduit un post de două săptămâni înaintea sărbătorii Adormirii, dându-se prilej fiilor să-și arete în acele zile mai cu deadinsul iubirea și evlavia față de nepătata Fecioară. — Amin-tind în treacăt acest lucru îndreptăm în aceste zile inimile și evlavia noastră spre o rugăciune alcătuită întru cinstea Maicii Domnului numită „Cinstitul Paraclis“ sau „Canon de mângâiere către Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, ce se cântă la toată scârba sufletului și la vreme de nevoie“. Când oare mai pe dreptul decât azi vom putea zice, că ne aflăm în scârbe sufletești și în vreme de nevoie? Socotiți numai greutatea vremilor ce ne apasă acuma de doi ani și mai bine,

socotiți înrăutățirea oamenilor până să nu cinstească Biserica, nu stăpânirea, precum cu fior am văzut și în îngrozitoarea pildă ce am avut-o acum de curând în omorul mișelesc al moștenitorului nostru de tron și a nevinovatei sale soții, pe urma lor turburare în popoară, vești de bătaie, războiul cu toate rodirile lui... cu adevărat „scârba sufletului și vreme de nevoie“. Acestea toate socotindu-le și cumpânindu-le, dela năcazurile noastre până la clătina trunurilor ei, cu câtă căldură și încredere trebuie să se desprindă din piepturile noastre suspinurile îndreptate către Maria zicându-i: „Pe tine zidul cel nebiruit, întărirea mântuirii, Născătoare de Dumnezeu Fecioară, te rugăm, sfaturile celor protivnici le risipește, întristarea norodului tău întru bucurie o întoarce, cetatea ta o îngrădește, împăratului în oaste ajută-i, pentru pacea lumii te roagă: că Tu ești, Născătoare de Dumnezeu nădejdea noastră“. Când deci mai potrivit decât acum vom alerga cu aceasta preafrumoasă rugăciune la ceea ce este „folositoare și acoperământ vieții, pricina bunătăților și credincioșilor întărire“ „comoară de tămăduiri neîmpuținată și necheltuită?“ Mântuire de multe ispite, de asuprele chinurilor, de mahnirea sufletului, izbăvire din nevoi, ajutor în neputințe cumplite, în chinuri de boale și impotriva săgetăturilor dracilor, alinarea turburării patimilor și a viforului greșelilor cerem în acest canon de mângâiere cu duioase graiuri dela dumnezeiasca Mireasă, chemând adâncul milostivirii sale, că Ea a născut pe cel milostiv și Mântuitorul tuturor celor ce o laudă și așa poate isvorî tuturor bogăția facerii de bine, că toate le poate, ca ceea ce a născut pe Isus cel puternic. Apoi acestea toate și mai multe și mai mari daruri și binefaceri se cer în pomenita rugăciune a cinstifului Paraclis. Și s'ar putea oare să nu ne mijlocească împreună și pacea, liniștea, iertarea, ajutorul și în urmă vieața de veci și fericirea, când rugându-ne ei în Paraclis, cu încredere mărturisim zicându-i: „Nimenia din ceice aleargă la tine, nu iese dela Tine rușinat, curată Născătoare de Dumnezeu, ci cerând grație, primește darul întru folosul cererii? când o rugăm să grăbească să mântuească pe robii săi aducându-i aminte: că Ea este tuturor scârbiților bucurie și asupriților folositoare și fiamânzilor dătătoare de hrană, streinilor mângâiere, celor învăluiți adăpostire, bolnavilor cercetare, celor neputincioși și acoperământ și sprijineală, toiag bătrânețelor; ca așa și noi cu toți ceice au dobândit iertare să cântăm și să preamărim milostivirea cea nemăsurată alui Dumnezeu celui născut dintru Dânsa și a Ei cea neînfruntată spre noi folosință în vieața aceasta și întru nesfârșitul veacului? Mai ales, că în Paraclis nu numai o rugăm ci și mulțămim pentru binefaceri și daruri și voi știți, iubiți fii, că precum nemulțămirea sacă izvorul darurilor, așa nemulțămirea mai bogate daruri și binefaceri ne dobândește. De aceea li zicem: „Îndulcindu-ne, Precurată, cu darurile tale, Ție cântare de mulțămire cântăm, știindu-te pe tine Maica lui Dumnezeu“.

Nu ne rămâne decât să Vă îndemnăm, iubiți fii, cu toată căldura inimii noastre părintești să alergați, în aceste grele zile și în toate zilele vieții voastre, fie ele senine, fie noroase, dar mai ales în zilele postului Sfintei Marie, la Mama preasfântă alui Dum-

nezeu, și mama noastră, Maria pururea Fecioară nepătată.

Înalțe-se de pe buzele, dar mai mult din inimile Voastre curate și curățite, ca tămădie binemiroitoare la Dumnezeu și la Mama Lui și a voastră laudele și cererile voastre, folosindu-vă, cari știți carte și de „cinstitul Paraclis“ și în biserică și acasă, și îndulcind cu citirea lui pe cei din jurul și mai ales din casa voastră.

Din parte-Ne în deplina cunoștință a datorinței ce avem a purta bună grijă de turma cuvântătoare Nouă încredințată, cu puterea noastră Arhierescă rânduiim, ca în toate zilele postului sf. Marie d.n acest an și din toate timpurile viitoare, în fiecare biserică parohială și filială din dieceză să se cânte sau să se citească răsplat și la înțelesul tuturor prin preoți Cinstitul Paraclis al Maicei Domnului. Cu conziderare la lipsele fiilor noștri, lăsăm, ca Cinstitul Paraclis să se facă pe inserate, ori doar după ce se va fi inserat, ca să dea modru să fie de față cât mai mulți. În Dumineci și sărbătoarea Schimbării la față se va putea face după Inserat. În bisericile filiale acelaș lucru să se facă prin dieci sau cantori, lăsându-se afară, firește, părțile cari le zice preotul. Cinstitul Paraclis are să se facă fără conziderare la numărul credincioșilor și nici o scuză nu va fi bine primită.

Așteptăm apoi cu tot dreptul, ca în aceasta evlavie și în cercetarea sfântului Paraclis să meargă înainte cu pildă bună și de îndemnare frații preoți, învățătorii și toate fețele bisericesti, familiile preoților și ale învățătorilor și toți și toate, cari sunt ori doresc să intre în numărul fiilor preasfintei Fecioare Născătoare de Dumnezeu prin înscriere în societatea „Cununa Precuratei Vergure Maria“.

(Va urma).

Serviciul gratuit de drept pentru țărani

Cluj, în 10 August n. 1914.

Circulară către toți informatorii!

Soldații noștri, părinții, frații și copiii noștri au grăbit la hotare pentru apărarea țării.

Este de datoria noastră a celor rămași acasă de a îngiji de familiile lipsite a vitejilor porniți la războiu.

Din aceasta datorie voește să-și ia parte și serviciul de drept pentru țărani al „Economului“ și de aceea Vă rugăm se priveghiați cu toată luarea aminte asupra stării familiilor rămase fără hrănit și să ne dați din când în când conform necesității ocazionale urgente, o listă cu indicațiuni precise după proporția lipsei asupra celor lipsiți de hrană sau altfel năpăstuiți, ca să cercăm a le veni după putință în ajutor.

Veți vesti celor în drept, că legea dă ajutor familiilor lipsite a soldaților mobilizați și că serviciul nostru de drept face tuturor gratuit cererile pentru ajutor către stăpânirea țării și intervine în cas de necesitate chiar în persoană la comisarii guvernului în tot raionul nostru de acțiune (comitatele: Cluj, Solnoc-Dobâca, Turda-Arieș, Alba-Inferioară), pentru grabnica rezolvire a cererilor de ajutor.

Pentru a aduce în deplinire aceasta hotărâre Vă alăturăm 2 plenipotențe ca să le subscrie împreună cu doi martori acei, ce voesc să încredințeze pe șeful serviciului nostru de drept, ca să le înainteze *gratuit* cererile către guvern pentru ajutor.

Veți mai vesti că „Economul“ din fondurile sale filantropice și din contribuțiile ce se vor aduna cu voia guvernului dela sufletele creștinești va împărți mici *ajutoare* în cazul celei mai extreme lipse de hrană a familiilor năpăstuite.

Apelăm la toată sollicitudinea D.-Doastră să ne stați în ajutor pentru îndeplinirea hotărârilor împărțite, stăruind și în cercul D.-Voastre de cunoștințe ca să contribuie la alinarea suferințelor.

Primiți vă rog asigurarea distinciei noastre stime:

„Economul“
instituit de credit și economii.

Directorul executiv:
Dr. Frâncu.

Germanii și onomastica Majestății Sale Francisc Iosif.

Ziarul „Nationalzeitung“ zice:

Milioane de inimi în Germania își aduc aminte astăzi de venerabilul frate de arme al împăratului Wilhelm. Bravele trupe ale împăratului Francisc Iosif vor pedepsi la sud-vestul și la nord-vestul Europei, omorul, trădarea, injuriile și insolenta! Germania se asociază la urările popoarelor din Austro-Ungaria ca, atunci când împăratul Francisc Iosif își va sărbători viitoarea aniversare a zilei de naștere, să se verse lacrimi de bucurie și să se cânte un tedeum laudamus de la marea Nordului până la marea Adriatică.

Aniversarea nașterii Majestății Sale monarhului în România.

În București cu ocazia aniversării nașterii împăratului Francisc Iosif s'a oficiat un tedeum la biserica catedrală Sf. Iosif.

M. S. Regele a fost reprezentat prin dnii coloneli Baranga, Anghelescu și Costescu.

Au participat la acest tedeum dnii Al. Costinescu, ministrul domeniilor, care se află în Capitală, Emil Petrescu, primarul Capitalei, întregul personal al legățiunilor germană și austro-ungară.

Deasemenea dnii generali Coandă, Zottu, Cristescu Cottescu, Aslan, Ghenea, Pareschivescu, amiral Bălescu și alții; C. Diaconovici, președintele coloniei austro-ungare din București. Precum și toți membrii notabili ai coloniilor austro-ungare și germane.

Ceremonia a luat sfârșit la orele 11 jum.

S'au oficiat servitii religioase și în alte orașe din țară în Brăila, Craiova, Galați, Iași, Ploiești, Sinaia și în alte locuri. La Te-deumu-l oficiat la Sinaia a luat parte I. I. C. Brătianu, prim-ministru, M. Perumbaru, ministru de externe, Em. Costinescu, ministru de finanțe, d-l Take Ionescu, contele Czernin ministrul Austro-Ungariei, ambasadorul Germaniei, cu secretarii legățiilor respective.

Din partea M. S. Regelui a participat d-l colonel Grațoski, aghiotant regal.

După tedeum a urmat o recepție la legăția austro-ungară.

Acțiunea de ajutorare în cer- cul Blajului.

Rezultatul colectei din ziua soldaților.

Vremile extraordinare prin cari trecem pretind și jertfe deosebite. În Blaj și în cercul Blajului decurge muncă întinsă pentru ajutorarea familiilor rămase fără ajutor, pe urma mobilizării. Astăzi mai mult ca ori când trebuie să ne aducem aminte de pilda samarineanului îndurător, căci sunt mulți aceia, cari stau deoparte, invăliți în mizerie și năcazuri, așteptând pe deaproapele adevărat care să-le aline suferințele.

Apoi, dacă a fost de lipsă oarecând, ca oamenii să-și uite pe un moment de pornirile mici ale egoismului lor și să deprindă faptele îndurării sufletești și trupești, de sigur, că astăzi mai mult ca ori când, e de lipsă, să o facă aceasta, când afară de porunca dumnezeiască, ne obliga să deprindem în la și o forță mare și puternică socială.

Societatea noastră a înțeles importanța cea mare a zii împăratului din 18 August declarată de ziua ostașilor. Toți au fost în clar, că aici e vorba de extincția multor frați de ai noștri, rămași fără ajutor, în aceste zile grele.

Reuniunea femeilor române din loc condusă de aceste sentimente a pornit colecta în ziua de 18 August. Amabilele dsoare din loc: Alexandrina Comșa și Cheți Moldovan; Paulina Vlăsa și Erodița Merza; Eugenia Pop, Livia Hodoș și Mărioara Maiier; Alma Hodoș și Miluș Pop; Lucia Murășan, Vally Pop, Angela Chețan și Miți Pop; Lucreția Riț, Ana și Elena Filip; Aurelia Fodor; Cornelia G. briș și Maria Puia; Livia Voic, Emilia Martin și Amalia Pop și-au dat tot concursul pentru reușita colectei.

Pe toate ulițele se observă o mișcare vie. Lume multă îmbrăcată în vesminte de sărbătoare a asistat la liturgia de mulțumită la care a pontificat Excelența Sa, cu mare asistență. La finea liturgiei s'a cântat „Doxologia“ și imnul „Doamne ține și protege“. La ieșirea din biserică, lumea a fost întimpinată de Dsoare, trebuind fiecare să se achite de darea de binefacere. Rezultatul colectei a fost **309 cor.**, care sumă a fost predată oficiului pretorial din partea prezidentei reuniunii dna *Livia Domșa*. Baniile colectate, vor servi ca ajutor momentan pentru lipsiții din Blaj.

Toți, cari au contribuit cu ceva pentru alinarea suferințelor celor lipsiți, și-au împlinit o datorință sfântă, cu care au fost datorii, față de cei-ce își varsă sângele pentru patrie.

Războiul franco-german.

Francezii au captura mai multe tunuri.

Agencia Wolff anunță: Lupta dela Mülhausen, a fost luptă ocazională. Un corp și jumătate de armată inamică a pătruns în Alsația superioară,

pe când trupele noastre erau numai concentrate. Cu toate aceste au atacat dușmanul și l-au respins la Bel-fort, apoi am continuat a înainta.

Într'aceasta însă la 14 August, un mic detașament din Strassburg, a suferit înfrângere. În pasul Vogezilor, lângă satul Sirmek, două batalioane germane, cari înaintară prea tare, au fost atacate de artileria dușmană, postată la Donon și în pasul strămt, i-a luat bătăerile, mașinile de împușcat și probabil, că și planurile, cari ne mai fiind acum de nici un folos, încă au căzut în mâinile inamicilor.

Acest eveniment neînsemnat, nu are ce-i drept nici o influință asupra operațiunilor, dar la tot cazul e un avertisment contra cutezaței oarbe și a lipsei de precauțiune. Cele două batalioane s'au întors în cetate, fără de a fi urmărite, și și-a pierdut bătăerile, dar nu și pofta de luptă. Decurge anchetă severă în direcția, că oare nu cumva tradarea populațiunii a fost cauza acestui incident.

Belgia a respins din nou propunerea de pace a Germaniei.

Agencia Wolff comunică, că după ocuparea Liègeului de către trupele germane, Germania a notificat din nou guvernului belgian, că e aplicat se ajungă la un acord cu Belgia ca împreună să ia lupta contra francezilor. Germania asigură guvernul Belgiei, că va evacua Belgia imediat ce situația războiului va permite aceasta.

Cu toate aceste Belgia a refuzat din nou propunerea Germaniei.

Cum au cucerit germanii Lüttichul?

— Din cartierul general se comunică:

Putem da pe față acum misterul dela Liège.

Noi aveam știrea că înainte de începerea războiului, oficerii și poate și soldații francezi, au sosit la Liège în scopul de a învăța pe belgieii serviciul fortărețelor.

Nu era nimic de reproșat din acest punct de vedere înainte de începerea ostilităților, dar după începerea războiului era vorba de o violare de neutralitate din partea Franței.

A trebuit deci se lucrăm cu repeziciune: am aruncat spre graniță regimentele nemobilizate și am îndreptat spre Liège, care a fost luat de către șase brigăzi slabe, cu efectiv de pace, cu oare-care cavalerie și artilerie, cari au fost mobilizate numai

la Liège, unde au și primit complectările lor.

Apoi alte două regimente au fost trimise la Liège.

Mobilizarea s'a isprăvit.

Adversarii noștri credeau, că lângă Liège se găseau 120.000 de germani în neputință de a merge înainte, din cauza dificultăților aprovizionării. Ei însă s'au înșelat.

Această întârziere a avut altă cauză.

Înaintarea germanilor n'a început decât acum; adversarii noștri se vor convinge, că vom merge înainte.

Împăratul și-a îndeplinit cuvântul de a nu jertfi din nou sângele german pentru forturile Liège-ului.

Inamicul se credea sigur în forturi, însă cele mai slabe piese ale artileriei noastre grele, au forțat toate forturile, pe cari le-au bombardat, să se predea, în timp ce forturile, cari erau bombardate de tunurile cele mari, au fost prefăcute în ruine sub cari zac garnizoanele lor. Se curăța Țorturile spre a le întrebuița pentru apărare și ca punct de sprijin al germanilor.

Războiul cu Sârbia.

Luptele dela Drina.

(Telegr. cenzurată a biroului ung. de coresp.) Luptele, cari au avut loc ieri și alaltăieri de-alungul Drinei, s'au terminat cu o victorie hotărâtoare a trupelor noastre asupra unor detașamente puternice dușmane, cari au fost respinse spre Valjevo. Trupele noastre au făcut numeroși prizonieri și au capturat cantități mari de muniții. Urmărirea dușmanului continuă pe întreaga linie. Trupele noastre s'au luptat cu o bravură demnă de admirat cu un dușman deasemenea puternic. S'a distins cu deosebire regimentul de infanterie nr. 16.

Comunicat german

asupra situației până la 17 August.

Ziarele franceze au început a afirma succesul trupelor germane dela Mülhouse. Deasemenea statul major belgian declară că nu se poate pune mare bază pe succesele dela Eghezée și Helen anunțate de ziarele franceze.

Precum confirmă chiar statul major belgian, trupele germane — în special cavaleria — avansează neconținut.

Eri a avut loc la Berlin o adunare de simpatie a coloniei flamande, cu care ocazie s'au donat chiar și de lucrători sume considerabile pentru Crucea Roșie.

Luptele semnalate ieri de pe râul Drina au avut ca rezultat o victorie decisivă a

trupelor austro-ungare. Sârbii au fost respinși cu mari pierderi spre Naejjevo.

Din depeșele adresate de împărat principilor confederațiunii germane reiese că toate contingentele au luat parte în mod strălucit la luptele de până acum.

Țarul și țarina au plecat ieri spre Moscva.

Rapoartele primite dela granița de miazăzi confirmă în mod unanim că trupele rusești se dedau la jafuri și incendiări. Guvernul german a adresat de aceea Rusiei un aviz prin care o face răspunzabilă dacă în urma modului inaugurat barbar de războire va fi nevoie a se răspunde în acelaș fel. Au sosit și știri din sursă austriacă despre jafurile și incendiările trupelor rusești.

Statul major al marinei publică o comunicare, că nici un port german nu este blocat. Circulația vapoarelor neutre în Germania este liberă de orice piedecă. Comunicările contrarii engleze sunt false. 10 mile la nord-vest de insula Helgoland s'a instituit serviciul de pilotaj german. În fața fiecărui port al mării baltice s'a organizat un serviciu de pilotaj. Aprovizionarea cu cărbuni este garantată, exportul de cărbuni necesități de vapoare nefiind prohibit.

Se dezintă știrile engleze despre împresurarea flotei germane în Extremul Orient cu nota engleză.

Concursul de primire la seminarul teologic din Blaj, amânat. *Suntem rugați să pulicăm următoarele: Tinerii, cari doresc să fie primiți în seminarul teologic din Blaj, să-și înainteze rugările Preavenatului Consistor arhiepiscopesc, până în 31 August inclusive a. c. Terminul de primire s'a fixat pe ziua de 1 Septembrie, deci cei cari au suplicat a fi primiți, au să se prezinte la Blaj, încă din 31 August, pentru ca să se supună vizitei medicale, conform regulamentului.*

Inceperea anului școlar în Blaj.

Aduc la cunoștința părinților și tuturor celor interesați, că la gimnaziul superior gr-cat. d n Balázsfalva—Blaj, examenele corigente se vor ținea Luni în 31 August st. n. 1914. Inscrierile pentru anul școlar 1914/5 se vor face în 1, 2 și 3 Septembrie, iar Vineri în 4 Septembrie, se vor începe prelegerile regulate.

Examenul de maturitate scripturistică se va ținea în 5, 7, 8 și 9 Septembrie st. n. începând dela 7 ore dimineața, iar verbalul va urma în 11 Septembrie st. n. 1914.

Dr. Ambrosiu Chețianu,
director gimnazial.

Diverse.

La Lista celor ce au contribuit spre scopurile „Reuniunii arhidiecezane de misiuni sacre populare” au mai contribuit următorii:

On. Valeriu Opreș, Rtușor, cor.	3—
On. Valeriu G. Negrea, Poșorta, cor.	3—
Constantin Pica, teolog, Rtușor, cor.	1—

Suspendarea repausului Duminical. Ministrul de comerț, prin o ordinațiune recentă a sa, a suspendat repausul duminical pe întreaga durată a stării de războiu.

Membrii la reuniunea de misiuni. În sinodul protopopesc ținut la Pogăceaua în 25 Maiu 1914 s'a decis, ca fiecare preot din tract să se înscrie de membru al reuniunii de misiuni. Unii încă atunci au și plătit taxa pe a. c. la mâna protopopului.

Oficieri români avansați. Monitorul armatei austro-ungare, apărut zilele aceste, publică o serie mai lungă de oficieri din armata austro-ungară, cari au fost înaintați la grade superioare. Între acestia găsim și pe următorii oficieri români:

Colonel la armata artileriei a fost avansat locot. colonelul Nicolae Lugoșan, comandamentul regimentului de artilerie de câmp nr. 19.

Maior a fost numit căpitanul Dumitru Florian regimentul de inf. Nr. 64.

La gradul de căpitan de infanterie au fost avansați următorii locotenenți: Sabin Flora regim. 62, Alexandru Micu reg. 64, Victor Domșa reg. 50, Petru Ionescu reg. 82 și Alexandru Șimon regim. 2.

La gradul de locotenent sublocotenenții: Ioan Cotuțiu reg. 63, Ioan Aron reg. 51, Aurel Bârsan reg. 31, George Oprețiu reg. 82, Emil Pompeiu reg. 04, Iosif Drăghiciu reg. 2, Ioan Georgescu reg. 31, Virgil Popoviciu reg. 50, Corneliu Chiffa reg. 2, Brutus Benția reg. 2, Alexandru Canta reg. 31, Ioan Popu reg. 63, Basiliu Barbu reg. 64 și Ioan Vancea reg. 64.

Medic asistent-locuitor a fost numit medicinistul voluntar Nicolae Comșa din regim. 50.

Moratoriu. Cuvântul moratoriu (dela cuvântul latinesc mora = amânare) înseamnă acordarea unei amânări, a unui respir, pentru plata unor datorii. Moratoriile le decretează autoritățile statului în timpuri extraordinare, ca și cele de acum. Moratoriul poate fi general sau special; moratoriul general se încuviințează pentru toată țeara, pentru toți datorășii; cel special privește numai pe anumiți datorășii. Moratoriile generale se acoardă, de regulă, în vremuri de războiu și pentru ușurarea consecunțelor dezastruoase ale războiului. Moratorii au au acordat în cursul vremurilor aproape toate statele. În Ungaria s'a acordat moratoriu mai pe urmă în anii 1849—1858. De prezent au acordat moratorii aproape toate statele europene.

Din punct de vedere economic moratoriile sunt, în general primejdioase, fiindcă creiază nesiguranță de drept și strică creditul, afară de aceasta ele înseamnă și un amestec incompetent în relațiile de drept privat. De altă parte însă este greu a nu recunoaște îndreptățirea moratoriilor, când ținta este de a se salva număroase existențe economice, primejduite în ființa lor, prin aplicarea riguroasă a normelor de drept.

Concedierea soldaților pentru seceriș. Ministrul de honvezi Hazai a înștiințat pe cale telegrafică pe primii funcționari ai municipiilor, că pentru lucrările de secerat, cărat și îmblătit va concedia, după trebuință grupuri mai mari sau mai mici de glotași și honvezi. Ostașii concediați vor fi împărțiți prin autoritățile administrative în grupuri pela moșiile mai mari sau li-se va îngădui la singuratici să îndeplinească lucrările de

secerat etc. la gospodăria lor proprie. Pu-terile de lucru recerute vor trebui anunțate din partea organelor administrative coman-damentelor de corp — pe cale telegrafică. Ostașii concediați vor trebui să se reîntoarcă din nou la trupele lor, la 1 Septembrie a. e.

Aviz! Aducem la cunoștința Onor. abonați, că după-ce atât proprietarul cât și culegătorii tipografiei „Preda“ au plecat să-și implinească datoria de militari, revista noastră să tipărește în alta tipografie. Ne rugăm, că acum atât scrisorile cât și abona-mentele să se trimită la adresa revistei noastre în Ceheiu, Somlyócehi p. Somlyó-Ujlak. Redacțiunea revistei „Păstorul Sufle-tesc“.

Un preot mântuind vieța unui prunc. Preotul Petru Sulca din Giulești în (Mara-mureș), trecând cu o îngropăciune peste un pod, a căzut în apa afundă de sub pod un prunc de șase ani. La prohod au luat parte numai câțiva bătrâni și niște zăuieri cari duceau mortul. Neaflându-să nimeni, cari se sară în ajutorul copilului, care se lupta cu moartea, preotul aruncând de pe sine vesmintele preoțești a sărit în apă și l-a scos la țarm, unde în urma îngrijirii date, pruncul și-a revenit în fire. Vestea despre fapta nobilă și bravă a preotului, a făcut adâncă impresie asupra poporului.

Nu uitați să vorbiți cu toții Preot-curentul lui F. A. Degan, proprietar de pră-vălie românească în Fiume, — cetindu-l de bunăseamă veți grăbi a face comande, căci are marfă bună și ieftină! Dacă din greșală nu vi-s'a trimis, cereți-l, adresa: Raffaello Sanzio 15. În aceste vremuri de criză generată, toți neguțătorii români trebuie sprijiniți, îndeosebi Degan, care duce luptă aprigă cu concurența străină.

Cereți praval Deganin, moartea in-sectelor supărătoare din culină!

Posta Redacțiunii.

A. în G. După cât știm circular pentru suspendarea repausului dominical P. V. Consistor încă n'a dat. Vă putem însă comunica ca ceva po-zitiv, că Exelența Sa, dl mitropolit a declarat unui preot din loc, că mergând în mijlocul popo-rului, să-i spună, că pot să îndeplinească și lu-cruri servile în dumineci și sărbători, după sf. Liturgie, în ajutorul celor lipsiți. Deci, puteți vesti și Dvoastră, că în forma aceasta pot să se ajute oamenii și să lucre și în dumineci și sărbători cu știrea, învoirea și binecuvântarea Arhiepiscopului.

Mulțămită publică.

Tuturor aceluia, cari în scris, cu cu-vântul, sau prin număratoarea participare la înmormântarea neuitatei mele soții Octavia Rițiu n. Dărăbant, au încercat să mă mângâie pentru lovitura grozavă, ce m'a ajuns — le exprim, pe această cale, cea mai sinceră mulțămită.

Blaj, August 1914.

Rudolf Rițiu, proprietar,
jalnicul soț.

MAI NOU.

Nouă învingere germană.

U. I. U. anunță: trupele ger-mane au împresurat orașul ru-sesc Mlava.

(Orașul e sediul județului cu acelaș nume, în apropierea graniței germane, având o industrie foarte înfloritoare. Mlava este cheia cea mai importantă pentru direcție spre Varșovia.)

Ocuparea localității Obrenovatz.

Din Semlin se anunță, că armata austro-ungară și-a continuat alaltăeri marșul în Serbia și a ocupat locali-tatea Obrenovatz, care se află la o depărtare de 40 km. de Belgrad și constituie un important punct de cale ferată.

Lupta ce s'a dat cu ocazia ocu-pării acestei localități a fost foarte în-versunată.

Știrea că armata austro-ungară a cucerit orașul Obrenovaț a provocat în Budapesta, o mare însuflețire, cu atât mai mult că dela ocuparea Șaba-țului înaintarea armatei austro-ungare face mari progrese.

Atât la Șabaț cât și la Obrenovaț, sârbii erau în număr mai mare, fapt care explică violența luptei.

Azi, Miercuri ~~în~~ sosit noi transporturi de răniți ușor. Numărul lor e de 181. Ei au fost ospătați de public și întovărășiți până la spital.

Familia țarului și-a mutat rezidența.

O telegramă din Petersburg anunță, că țarul Nicolae împreună cu familia s'a mutat la Moscova. După toate semnele Rușii se tem, că Germanii vor invada în Petersburg. Tot tezaurul băncii imperiale a fost transportat la Moscova. Locuitorii din jurul sinului finlandic au fost provocați, să eva-cueze locuințele. Lăcașurile rămase goale, au fost apoi dărimate sau in-cendiate.

3000 prizonieri ruși.

Comanda supremă a corpului prim de armată din Berlin, comunică A. T. U: În 17 August a fost o luptă lângă Stallupönen, în care trupele germane s'au luptat cu o vitejie rară. Am capturat mai mult de trei mii prin-zonieri și șase mașini de împușcat. Rușii au deteriorat multe mașini de pușcat, pe cari nu le-au putut lua cu ei.

Iaponia a remis ultimul Germaniei.

Agenția Wolff anunță: Repre-zentantul ambasadei japoneze din Berlin, din încredințarea guvernului său, a remis o notă oficiului de ex-terne, care — provocându-să la alianța anglo-iaponeză — dorește ca vasele de războiu ale Germaniei să le scoată din apele Iaponiei și a Chinei, ori să

le desarmeze, mai departe până la 15 Septembrie să predea autorităților iaponeze ținuturile din Kiaocian și în urmă Germania să primească aceste pretensiuni până la 23 August.

Germania respinge ultimatul Iaponiei.

«Kölnische Zeitung» e informat, că: Germania va respinge ultimatul Iaponiei și nu va începe nici pertractare cu guvernul iaponez.

Statariu în Paris.

(Oficial). Știri sosite la Copenhaga spun, că la Paris s'a decretat statariu.

Mobilizarea germană terminată.

Agenția Wolff anunță oficial, că în Germania s'a terminat mobilizarea și în întreaga țara a reinceput circu-larea regulată.

Consiliu de ministri comuni la Viena.

În 20 August s'a ținut un con-siliu comun de ministri, sub prezidența M. Sale Regicului. Prezidenți: ministri comuni: Leopold Berchtold, mi-nistru de externe, Krobatin, de răs-boiu, Bilinsky, ministru comun de fi-nanțe, apoi premierii, contele Stürgkh și Tisza.

1500 prizonieri sârbi la Arad.

Alaltăieri au fost transportați la Arad 1500 prinsonieri sârbi, între aceștia se află și Popac, primarul Șabatului.

Rusia a declarat războiu Turciei. Bombardarea Constantinopolului.

(Oficial.) *In cercurile bine în-formate din București se vor-bește, că Rusia a remis ultimul Turciei pentru chestia Dardă-nelelor și se consideră ca sigur, că asi sau mâne, Rusia va declara războiu Turciei.*

Ziarul «Minerva», primește din Petersburg informația:

Fiind-că respunsul Turciei referitor la nota Triplei înțele-geri a fost negativ, flota anglo-franceză a început bombardarea întăriturilor din Constantinopol. Flota rusă de asemenea a primit ordin ca să înceapă bombardarea.

Cursurile la Institutul pedagogic din Blaj, dupăcum suntem informați, se vor începe regulat la 1 Septembrie n. a. c.

Proprietar, editor: Emil Tatar.

Redactor responsabil: Augustin Gruția.